

Minor 2
Keuzeminor: speciaal (basis)onderwijs

Inhoud

Inhoud.....	1
Voorwoord.....	2
1 Uitgangspunten van het studieprogramma	3
1.1 Plaats van onderwijseenheden van het betreffende studiejaar in het totale programma	4
1.2 Studenten Universitaire Pabo.....	4
2 Inleiding en opzet van de minor Speciaal (basis)onderwijs.....	5
2.1 Leren op de opleiding.....	5
2.2 De opzet van de minor in vogelvlucht.....	6
3 Bekwaamheidseisen.....	7
4 Feedback	11
5 Beslismoment.....	13
6 Activiteiten	16
6.1 De kindportretten.....	17
6.2 Het groepsportret.....	19
6.3 Het leerkrachtportret	23
6.4 De vrije ervaringsruimte.....	25
6.5 Het essay passend onderwijs	28
6.6 Werkplekleren.....	30
6.7 Integratie theorie en praktijk.....	33
7 Feedbackmomenten	35
Bijlage 1: Landelijke bekwaamheidseisen	37
Nuttige adresgegevens	42

Voorwoord

Beste student,

Dit is de studiegids van het tweede semester van het 3e jaar op Hogeschool IPABO voor de minor speciaal (basis)onderwijs. Je vindt in deze gids de informatie over het studieprogramma. Per studieonderdeel wordt kort en bondig beschreven wat de inhoud is, aan welke bekwaamheidseisen en leerdoelen gewerkt wordt, welke literatuur je moet bestuderen en hoe het onderdeel getoetst wordt. Ook kun je lezen hoe je begeleid wordt tijdens je studie. Tijdens de lessen en de bijeenkomsten op de opleiding word je verder geïnformeerd en raak je geïnspireerd hoe je elk studieonderdeel vorm kunt geven.

We wensen je veel succes in je studie aan Hogeschool IPABO!

Het docententeam van Hogeschool IPABO

1 Uitgangspunten van het studieprogramma

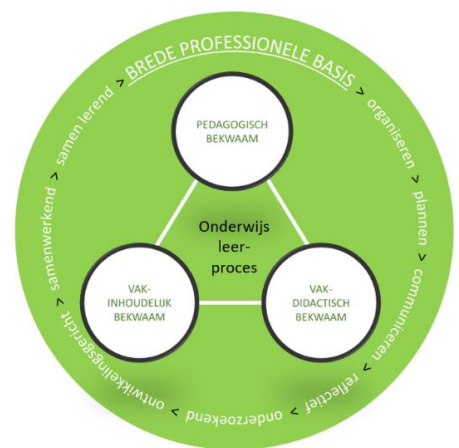
In onderstaand overzicht kun je zien hoe we de opleiding hebben ingedeeld en wat we per fase van een student verwachten. Om de studeerbaarheid te verhogen hebben we elk semester opgedeeld in twee periodes. Elke periode duurt 9 à 10 weken. Naast lesweken zijn er toetsweken en voor de voltijdopleiding ook stageweken. De majorfase hebben we opgedeeld in vier beroepstaken en de minorfase in vier minoren.

		Semester 1	Semester 2
Majorfase	Jaar 1 Fase: Opleidingsbekwaam	Beroepstaak 1 Periode 1 en 2	Beroepstaak 2 Periode 3 en 4
	Jaar 2 Fase: Minorbekwaam	Beroepstaak 3 Periode 5 en 6	Beroepstaak 4 Periode 7 en 8
Minorfase	Jaar 3 Fase: Werkplekbekwaam	Minor 1 Periode 9 en 10	Minor 2 Periode 11 en 12
	Jaar 4 Fase: Startbekwaam	Minor 3 Periode 13 en 14	Minor 4 Periode 15 en 16

Het studieprogramma zit zo in elkaar dat je werkt aan de landelijke bekwaamheidseisen voor leerkrachten. Een bekwame leraar is een leraar die heeft aangetoond dat hij vakinhoudelijk, vakdidactisch en pedagogisch invulling kan geven aan het beroep leraar basisonderwijs.

Een bekwame leraar is ook deelnemer aan een professionele (onderwijs)leergemeenschap. Deze vormt hij met zijn collega's.

Met het studieprogramma kiezen we er ook voor om jou als student meer eigen regie te geven en ruimte te maken voor jouw eigen interesses en vragen. Dat kan zowel bij het werkplekleren als in het basisprogramma, maar het meest duidelijk zie je dat terug bij de keuzeprogramma's in de major- en minorfase en de specialisaties in de minorfase.

Figuur 1: Bekwaamheidsprofiel leerkracht basisonderwijs, bewerkt model, bron: Onderwijscoöperatie, 2012

1.1 Plaats van onderwijseenheden van het betreffende studiejaar in het totale programma

Jaar 3 tweede semester Minor 2: Vrije minor	
Periode 11	Periode 12
Kern persoonlijke professionaliteit: versterking van jouw kwaliteiten	
Werkplekieren: 9 EC De vrije keuzeminor aangeboden aan Hogeschool IPABO kent een lijn competent handelen inclusief toetsing werkplekbekwaam.	
Basisprogramma: 0 EC	
Keuzeprogramma: 21 EC	
Totaal: 30 EC	

Gezien de nieuwe wijze van toetsing (zie paragraaf 4 en 5 van de studiegids) zal het totaal aantal credits (30EC) in één keer worden uitgekeerd. Dat betekent dus dat er geen aparte credits voor het werkplekieren (WPA) en voor onderdelen van het keuzeprogramma (21EC) worden uitgekeerd. Zie verder paragraaf 5 "Beslismoment".

1.2 Studenten universitaire pabo

Universitaire studenten krijgen 15 studiepunten voor deze minor. Zij hebben geen vrije ruimte. Om deze minor passend te maken voor de universitaire student, hanteren we de volgende afspraken:

Minordocenten bespreken de ondergrens per BHE met de student; wat moeten de studenten minimaal kunnen aantonen aan het eind van het semester?;

Minordocenten bespreken met de student welke opdrachten uitgevoerd worden en welke vervallen. De regie voor deze afweging is in handen van de docent van de minor;

De lessen zijn onder andere geroosterd op de dinsdag. De universitaire studenten kunnen zo een deel van de lessen volgen. Met betrekking tot de lessen die de studenten missen, omdat ze aanwezig zijn op de Vu, is het belangrijk dat er (vooraf) overleg plaatsvindt tussen PA2 studenten en de docenten van de gekozen minor. Hierin kan bijvoorbeeld het volgende worden afgestemd: "Welke inhouden zijn essentieel voor de PA2 studenten om te volgen? In hoeverre is het mogelijk deze inhouden op de dinsdagen aan te bieden? Welke inhouden vinden de PA2 studenten waardevol om fysiek aangeboden te krijgen? Wat kunnen student en docent doen om elkaar tegemoet te komen op de dagen dat de PA2 studenten niet aanwezig kunnen zijn?" etc.

2 Inleiding en opzet van de minor speciaal (basis)onderwijs

In de keuzeminor speciaal (basis)onderwijs staan in beginsel de werkplekklaren-ervaringen die jullie opdoen in het s(b)o centraal. We dagen jullie uit te reflecteren op het eigen leerkrachtgedrag met als doel verdere persoonlijke professionele ontwikkeling. We dagen jullie ook uit om de ontwikkeling van de leerlingen op de werkplek waar te nemen en na te denken over hoe jullie kunnen bijdragen aan hun succeservaringen. Ook is er oog voor het beleid passend/inclusief onderwijs en de daaruit voortvloeiende onderwijsconcepten.

Wij streven naar aansprekende en (inter)actieve bijeenkomsten, waarbij jullie steeds worden uitgenodigd om veel in te brengen en te delen met de groep. Met andere woorden; er is geen sprake van een dichtgetimmerd onderwijsaanbod. We hopen een zinvolle en mooie minor met elkaar te hebben, waarin jullie genoeg keuzevrijheid en ondersteuning van medestudenten en docenten ervaren.

2.1 Leren op de opleiding

Twee dagen per week breng je door op de opleiding. Je neemt deel aan bijeenkomsten met de hele groep en aan bijeenkomsten in een kleine studiegroep. Ook zijn er onbegeleide werkmomenten ingeroosterd, waarin je samenwerkt met jouw studiegroep.

In het rooster zijn twee soorten bijeenkomsten ingeroosterd, namelijk: inhoudelijke (aangeduid met een vak) en PLG¹-bijeenkomsten.

Inhoudelijke bijeenkomsten en essay

In de inhoudelijke bijeenkomsten ligt het accent op het krijgen van nieuwe impulsen. De betrokken vakken zijn: pedagogiek, drama, Nederlands en rekenen-wiskunde. De activiteiten 'de portretten' en 'het essay' worden in deze bijeenkomsten besproken. Aan deze activiteiten wordt theorie gekoppeld. Voor het schrijven van het essay wordt extra ondersteuning gegeven vanuit vakgroep Nederlands.

De PLG-bijeenkomsten (begeleid) en intervisie

Het accent in de PLG-bijeenkomsten ligt voornamelijk op verdieping en reflectie. In deze bijeenkomsten wordt (veelal) gewerkt in een vaste PLG (c.q. studiegroep). Er wordt tijdens de bijeenkomsten zowel begeleid als onbegeleid gewerkt. Er is veel aandacht voor reflectie middels bijvoorbeeld intervisie op het (eigen) handelen in de stage en de eigen studieactiviteiten.

De activiteiten van een PLG bestaan uit onder andere: het opstellen en bespreken van eigen leerdoelen, het verdiepen van inhoudelijke thema's en reflecteren op eigen leerkrachtgedrag en stage-activiteiten.

In de onbegeleide bijeenkomsten worden eigen groepskeuzes en activiteiten verder uitgewerkt.

Je leert veelal in een PLG, die we aan het begin van de minor vormen. Deze PLG mag je zien als jouw thuisbasis, waarin je:

a) samenwerkt

- b) successen en twijfels mag delen
- c) feedback mag vragen
- d) andermans werk mag inzien
- e) intervisie met elkaar hebt
- f) .... (etc.)

In de PLG wordt gereflecteerd op de eigen bijdrage binnen deze groep. De inzichten, ervaringen en dergelijke die je opdoet in jouw PLG, mag je verwerken in het eigen leerkrachtportret.

2.2 De opzet van de minor in vogelvlucht

Het semester waarin deze minor zich bevindt, is opgeknipt in twee perioden, namelijk periode 11 en periode 12. Het karakter van periode 11 is inleidend en het karakter van periode 12 is verdiepend. De bijeenkomsten zijn gebaseerd op jullie vragen en op wat wij denken dat relevant voor jullie is. Er wordt inhoudelijk steeds naar afstemming gezocht. Samen zorgen we voor de inhoud (het wat) en de vorm (het hoe).

De ontmoetingsvormen zullen zijn: plenaire momenten, PLG-gesprekken en individuele gesprekken (de 10-minuten gesprekken). Je bent zoveel mogelijk aanwezig in alle bijeenkomsten, dit wordt bijgehouden en je kunt hierop worden aangesproken door zowel docent als studiegenoot. Mocht je toch een keer afwezig zijn, dan mail je dat naar de docent en de eigen PLG.

Er zijn zeven suggesties voor activiteiten:

1. **De kindportretten:** Je schrijft twee kindportretten, waarin je de ontwikkeling van twee leerlingen (en wat daarop van invloed is geweest) in kaart brengt. Je leert kijken naar specifieke onderwijs-/ondersteuningsbehoeften, om daar vervolgens jouw leerkrachthandelen op aan te passen.
2. **Het groepsportret:** Dit onderdeel dient ertoe, dat je je verdiept in de leerlingen in jouw stagegroep, de interactie in de groep en de groepsdynamiek. Je leert kijken vanuit onderwijs-/ondersteuningsbehoeften van de groep.
3. **Het leerkrachtportret:** In dit onderdeel toon je aan hoe je jezelf hebt ontwikkeld en welke activiteiten je daartoe hebt ondernomen. Het wordt een zelfportret.
4. **De vrije ervaringsruimte:** dit onderdeel is in te vullen naar keuze. Je formuleert zelf leerdoelen en presenteert dit plan tijdens de tussentijdse presentatie en aan het eind middels een *pecha kucha*. De dag voor de uitvoering van dit onderdeel is naar keuze.
5. **Het essay passend onderwijs:** In het gezamenlijk deel (in de PLG) vergelijken jullie het passende/inclusieve onderwijs tussen Nederland en dat van een ander land. In het individuele deel wordt dit aangevuld door de twee kindportretten hieraan te koppelen.
6. **Werkplekieren:** De stage, het stageplan en stage-activiteiten.
7. **Integratie theorie en praktijk:** Bij dit onderdeel krijg je een suggestie voor het vak rekenen-wiskunde en een suggestie voor het vak drama.

3 Bekwaamheidseisen

Binnen de opleiding tot leraar basisonderwijs zijn de landelijke bekwaamheidseisen leidend. Binnen deze bekwaamheidseisen onderscheiden we 4 niveaus. Voor minor 2 hebben we bij het niveau werkplekbekwaam, dat past bij het eind van jaar 3, verschillende leerdoelen geformuleerd. De bekwaamheidseisen op het niveau van eind jaar 3 (werkplekbekwaam) en de daarbij behorende leerdoelen zien er als volgt uit:

Bekwaamheidseis: Vakinhoudelijk bekwaam 3.1

De aanstaande leerkracht **staat boven de leerstof** van de leeractiviteiten gericht op het behalen van de kerndoelen en de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen van het primaire onderwijs, en kent de **theoretische achtergronden** daarvan.

Leerdoelen bij VI 3.1:

- a. De student overziet theoretische achtergronden bij de leerstof van het primaire onderwijs en past dit op adequate wijze toe.
- b. De student bespreekt de essentie van de leerstof op een adequate wijze.

Bekwaamheidseis: Vakinhoudelijk bekwaam 3.2

De aanstaande leerkracht overziet de **opbouw van het curriculum** en de doorlopende **leerlijnen** en kan de leerstof in **samenhang** samenstellen, kiezen of bewerken op zo'n wijze dat de leerlingen die kunnen leren en kunnen begrijpen wat de **relevantie** van de leerstof is voor het dagelijks leven.

Leerdoelen bij VI 3.2:

- a. De student overziet de opbouw van het curriculum en de doorlopende leerlijnen.
- b. De student kan de leerstof in samenhang samenstellen zodat leerlingen de leerstof kunnen begrijpen en verwerken.
- c. De student kan adequate leerdoelen formuleren en evalueren.
- d. De student kan de leerdoelen onderbouwen vanuit de opbouw van het curriculum en doorlopende leerlijnen.

Bekwaamheidseis: Vakdidactisch bekwaam 3.3

De aanstaande leerkracht vertaalt de **vakinhoud** zodanig dat een duidelijke **relatie** aanwezig is tussen de **leerdoelen**, het **niveau** en de **kenmerken** van zijn leerlingen, en de **inzet van verschillende methodieken en middelen**.

Leerdoelen bij VD 3.3:

- a. De student vertaalt vakinhoud in samenhangende lesactiviteiten.
- b. De student stemt vakinhoud en leerdoelen op een adequate wijze op elkaar af.
- c. De student stemt de lesactiviteit af op het niveau en de kenmerken van de leerlingen.
- d. De student zet in de lesactiviteit passende methodieken en middelen in.

Bekwaamheidseis: Vakdidactisch bekwaam 3.4

De aanstaande leerkracht kan zijn **onderwijspraktijk koppelen aan kennis** van verschillende leer- en **onderwijstheorieën, vakdidactiek, (digitale) leermiddelen en evalueren en beoordelen** van onderwijs.

Leerdoelen bij VD 3.4

- a. De student onderbouwt de eigen onderwijspraktijk vanuit leer- en onderwijstheorieën.
- b. De student integreert leer- en onderwijstheorieën en vakdidactiek in de eigen onderwijspraktijk.
- c. De student zet op een onderbouwde wijze (digitale) leermiddelen in op de eigen onderwijspraktijk.
- d. De student kan het onderwijs op de eigen onderwijspraktijk op adequate wijze evalueren en beoordelen.

Bekwaamheidseis: Vakdidactisch bekwaam 3.5

De aanstaande leerkracht kan onderwijs voorbereiden, uitvoeren en evalueren, op basis van **voortgangsinformatie** en kan zijn **didactische aanpak analyseren en bijstellen**.

Leerdoelen bij VD 3.5:

- a. De student kan onderwijs op methodische wijze voorbereiden, uitvoeren en evalueren.
- b. De student kan onderwijs op basis van voortgangsinformatie evalueren en bijstellen.
- c. De student kan zijn of haar didactische aanpak systematisch analyseren.
- d. De student kan evaluaties over de didactische aanpak omzetten in verbeteracties.

Bekwaamheidseis: Pedagogisch bekwaam 3.6

De aanstaande leerkracht kan, in **samenwerking** met collega's en anderen, een **veilig ondersteunend en stimulerend leerklimaat** realiseren waarmee hij bijdraagt aan de **ontwikkeling tot zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen in de samenleving**.

Leerdoelen bij PB 3.6

- a. De student realiseert een veilig ondersteunend en stimulerend leerklimaat in samenwerking met collega's.
- b. De student realiseert een pedagogisch klimaat dat bijdraagt aan de ontwikkeling van leerlingen tot zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen in de samenleving.

Bekwaamheidseis: Pedagogisch bekwaam 3.7

De aanstaande leerkracht kan zijn pedagogisch handelen **verantwoorden** op basis van **pedagogische theorieën en methodieken, ontwikkelingstheorieën en de gedragswetenschappelijke theorieën**.

Leerdoelen PB 3.7:

- a. De student verantwoordt zijn of haar pedagogisch handelen vanuit pedagogische theorieën en methodieken.

- b. De student verantwoordt zijn of haar pedagogisch handelen vanuit ontwikkelingstheorieën.
- c. De student verantwoordt zijn of haar pedagogisch handelen vanuit gedragswetenschappelijke theorieën.

Bekwaamheidseis: Pedagogisch bekwaam 3.8

De aanstaande leerkracht kan zijn pedagogische handelen **afstemmen op de leerlingen en de groep** en kan **dit handelen afstemmen op en verantwoorden** naar de leerlingen, ouders en anderen die vanuit hun professionele verantwoordelijkheid bij de leerlingen betrokken zijn.

Leerdoelen PB 3.8:

- a. De student heeft zicht op de ontwikkeling en leefomgeving van de leerlingen.
- b. De student stemt zijn of haar pedagogische handelen af op de leerlingen en de groep.
- c. De student stemt zijn of haar pedagogische handelen af op andere professionals die bij de leerlingen betrokken zijn.
- d. De student verantwoordt zijn of haar pedagogische handelen naar ouders en collega-professionals.

Bekwaamheidseis: Brede Professionele Basis 3.9

De aanstaande leerkracht neemt **verantwoordelijkheid voor zijn eigen ontwikkeling** door te werken aan **eigen leer- en ontwikkelingsdoelen** gebaseerd op de eigen ontwikkelbehoefte en maakt hierbij gebruik **van reflectief leren** (collega's/ studiegenoten/ opleidingsdocenten).

Leerdoelen bij BPB 3.9:

- a. De student onderbouwt de gemaakte keuzes met betrekking tot het werken aan de eigen professionele ontwikkeling.
- b. De student evalueert de mate waarin anderen hebben kunnen bijdragen aan de eigen professionele ontwikkeling.
- c. De student geeft sturing aan de eigen ontwikkeling door gebruik te maken van reflectief leren.
- d. De student beoordeelt hoe zij of hij zelf sturing heeft gegeven aan de eigen professionele ontwikkeling.

Bekwaamheidseis: Brede professionele basis 3.10

De aanstaande leerkracht kan op **systematische wijze**, met **geëigende methoden** en vanuit **verschillende perspectieven** gegevens **verzamelen en analyseren** en kan hier **conclusies** aan verbinden.

Leerdoelen bij BPB 3.10:

- a. De student zet passende onderzoeksinstrumenten in om tot een antwoord op de onderzoeksvraag dan wel deelvragen te komen.
- b. De student betreft meerdere perspectieven in zijn of haar systematische, onderzoeksmatige aanpak van een probleem of ambitie.
- c. De student verzamelt op een betrouwbare wijze gegevens om tot een antwoord op de onderzoeksvraag dan wel deelvragen te komen.

- d. De student analyseert met behulp van passende analysemethoden de gegevens die hij of zij verzameld heeft.
- e. De student verbindt conclusies aan de verzamelde en geanalyseerde gegevens.

Bekwaamheidseis: Brede professionele basis 3.11

De aanstaande leerkracht levert een **actieve bijdrage aan de schoolontwikkeling** op zowel **groeps- als schoolniveau** en toont verantwoordelijkheid in **communicatie en samenwerking**.

Leerdoelen BPB 3.11:

- a. De student levert een actieve bijdrage aan de schoolontwikkeling op groepsniveau.
- b. De student levert een actieve bijdrage aan de schoolontwikkeling op schoolniveau.
- c. De student neemt initiatief voor de communicatie over de schoolontwikkeling.
- d. De student participeert in samenwerkingsverbanden ter bevordering van de schoolontwikkeling.

Toetsing in minor 2

Binnen het onderwijs van minor 2 willen we je uitdagen om door middel van verschillende activiteiten aan de bekwaamheidseisen op dit niveau te voldoen. Het vragen, geven en gebruiken van feedback speelt hierbij een zeer belangrijke rol. Het toetsprogramma waar we vanaf deze minor (en straks dus ook in jaar 4) mee werken is gericht op het geven van feedback en is gebaseerd op een aanpak die in de literatuur wordt aangeduid als 'programmatisch toetsen'.¹ Dat betekent dat je niet, zoals je tot nu toe gewend was, aan het eind van minor 2 een aantal opdrachten inlevert ter beoordeling, maar dat je gedurende de minor van meerdere mensen feedback vraagt op je activiteiten. Dat kunnen zowel activiteiten binnen de opleiding zijn, als op de werkplek. Aan het eind van het semester schrijf je op basis van al de verzamelde feedback een zelfevaluatie die je naar je SLB'er stuurt. Je SLB'er geeft op basis van de feedback die je verzameld hebt en op basis van je zelfevaluatie een advies waarover jullie samen in gesprek gaan. Wanneer jullie het er met elkaar over eens zijn dat je aan alle bekwaamheidseisen op minimaal het niveau van eind jaar 3 voldoet (werkplekbekwaam), dan vraag je de besliscommissie om toekenning van 30EC. In de volgende paragrafen lees je daar meer over.

¹ Baartman, L., Schil-Mol van, T., & Vleuten van der, C. (2020). Programmatisch Toetsen. Voorbeelden en Ervaringen uit de Praktijk. Amsterdam: Boom.

4 Feedback

Binnen de minor speciaal (basis)onderwijs en op je stage doe je tal van activiteiten die betrekking hebben op de bekwaamheidseisen en de daaraan afgeleide leerdoelen. In paragraaf 6 wordt beschreven welke activiteiten op welke bekwaamheidseis en welk leerdoel betrekking hebben. Gedurende minor 2 zijn er meerdere momenten waarop je feedback vraagt op zulke activiteiten. In paragraaf 7 wordt aangegeven wanneer je van wie feedback vraagt: dat kan van een docent van de IPABO zijn, een medestudent, iemand uit het werkveld (zoals je mentor of schoolopleider) of iemand anders. Zo'n moment noemen we een feedbackmoment. De feedback bestaat uit een beschrijving van wat er volgens de feedbackgever ten aanzien van de bekwaamheidseis goed gaat en wat er beter kan. Dit wordt gevolgd door tips. Bovendien geeft de feedbackgever aan op welk niveau je op dit moment de leerdoelen die bij je activiteit horen hebt gehaald:

- Zeer onder niveau
- Onder niveau
- In ontwikkeling
- Op niveau
- Boven niveau
- Zeer boven niveau

De feedback die je op zo'n feedbackmoment krijgt wordt nadrukkelijk niet gezien als een moment waarvoor je kan zakken of slagen, maar als een leermoment. Wanneer je te horen krijgt dat je nog onder niveau presteert, is dat dus geen enkel probleem: er komen meer momenten waarop je feedback kan vragen en waarop je je groei en ontwikkeling zichtbaar kan maken.

Op een feedbackmoment verstuur je een verzoek tot feedback aan je beoogde feedbackgever. Daarbij geef je een **korte beschrijving** van de activiteit waarop je feedback wilt. Wanneer je een document hebt dat betrekking heeft op de activiteit waar je feedback op wilt, dan kan je dat document als **bijlage** toevoegen. Vervolgens vink je aan op welke **bekwaamheidseisen en leerdoelen** je activiteit betrekking heeft. Overigens kan het ook zo zijn dat je bijvoorbeeld mondelinge feedback van iemand gehad hebt. Dan kan jij die feedback zelf in het formulier opschrijven, en voor akkoord voorleggen aan de feedbackgever.

Dit betekent dat er geen traditioneel WPA meer is waarbij je op basis van een activiteit credits krijgt toegekend voor het werkplekleren. Wel zal je door iemand van het werkveld en/of de IPABO bezocht worden in de stage. Je krijgt dan feedback op een activiteit die je dan laat zien, volgens hetzelfde feedbackformulier dat gebruikt wordt voor de feedback op je andere activiteiten binnen de minor. Dit is een feedbackmoment naast andere feedbackmomenten. Het bezoek van iemand van het werkveld en/of de IPABO kan tijdens het hele semester plaatsvinden. Het hoeft dus niet (zoals bij het traditionele WPA) aan het eind van het semester plaats te hebben.

Randvoorwaarden voor het vragen van feedback

Per bekwaamheidseis vraag je gedurende de minor op 5 verschillende momenten feedback. De feedback die je vraagt, verdeel je evenwichtig over de betrokken personen. De betrokkenen zijn medestudenten, docenten en het werkveld.

De digitale omgeving waarin jij jouw feedback verzamelt is Scorion. Het dashboard van Scorion toont een overzicht van jouw ontwikkeling op de verschillende bekwaamheidseisen.

5 Beslismoment

In de vorige paragraaf staat beschreven welke stappen je moet doorlopen om feedback te krijgen op je activiteiten. Er komt een moment dat je wilt weten waar je staat ten opzichte van het niveau dat van een 3e jaars verwacht wordt en of je dat niveau ook behaald hebt. Deze beslissing wordt nooit genomen op basis van één feedbackmoment, maar alle beschikbare feedbackmomenten worden in samenhang bekeken om vast te stellen of je voor iedere bekwaamheidseis het eindniveau van jaar 3 beheerst en dus de studiepunten voor minor 2 kan ontvangen. De eindbeslissing wordt genomen door de besliscommissie.

Wat moet je doen voordat je de besliscommissie vraagt om een beslissing over het toekennen van je studiepunten?

Stap 1: Check of je aan de formele eisen voldoet

Ga na of je feedback hebt ontvangen op alle voor jouw minor 2 verplichte bekwaamheidseisen en daaraan gekoppelde leerdoelen, of je feedback hebt ontvangen van meerdere beoordelaars en of je aan de andere formele eisen voldaan hebt (zie paragraaf 7).

Stap 2: Schrijf een zelfevaluatie

Reflecteer op je eigen leerproces en je beheersing van de bekwaamheidseisen en daaraan gekoppelde leerdoelen. Wat vertelt de inhoudelijke feedback je? Wat vertellen de scores die je hebt gekregen van de feedbackgevers? Geeft de feedback je het vertrouwen dat zij vinden dat je aan de bekwaamheidseis voldoet? In welke mate vind je zelf dat je aan de bekwaamheidseisen op het juiste niveau voldoet?

Gebruik hiervoor het **zelfevaluatieformulier** in Scorion om bovenstaande vragen te beantwoorden. Op het zelfevaluatieformulier kun je jezelf beoordelen per bekwaamheidseis. Per bekwaamheidseis vul je in wat je al goed beheerst, wat beter zou kunnen en wat je vervolgstappen zijn. Je geeft ook een overall inschatting. Je kunt daarbij kiezen uit:

- Zeer onder niveau
- Onder niveau
- In ontwikkeling
- Op niveau
- Boven niveau
- Zeer boven niveau

Stuur deze zelfevaluatie via Scorion naar je SLB'er. Je SLB'er zal in datzelfde formulier, vanuit de feedback die je ontvangen hebt van de verschillende feedbackgevers, aangeven en toelichten op welk van bovengenoemde niveaus hij of zij vindt dat jij de verschillende bekwaamheidseisen beheerst. Hiermee formuleert de SLB'er aan advies over jouw bekwaamheid.

Stap 3: Voer een voortgangsgesprek met je SLB'er

Nadat ook de SLB'er zijn of haar advies geformuleerd heeft over de mate waarin jij aan de bekwaamheidseisen voldoet, gaan jullie samen in gesprek over jouw zelfevaluatie en het advies van de SLB'er. Aan het eind van het gesprek bespreken jullie gezamenlijk wat van belang is om in het **gespreksverslag** te vermelden. Je schrijft zelf een verslag van het voortgangsgesprek in Scorion. Er zijn twee opties:

- Als uit het gesprek de conclusie is voortgekomen dat je het niveau van minor 2 nog niet hebt gehaald dan kun je in het gespreksverslagformulier beschrijven wat je plan voor remediëring is. Als je het gespreksverslag hebt gemaakt, stuur je dit verslag via Scorion naar je SLB'er. De SLB'er kan dit verslag eventueel aanvullen en accorderen. Je gaat dan eerst je remediëring uitvoeren en vraagt nog geen beslissing aan bij de besliscommissie.
- Als uit het gesprek de conclusie is voortgekomen dat je voldoet aan het niveau van minor 2 dan stuur je het gespreksverslag via Scorion naar je SLB'er. De SLB'er kan dit verslag eventueel aanvullen en accorderen. Vervolgens nodig jij de besliscommissie uit voor het nemen van een definitieve beslissing voor het toekennen van studiepunten.

Stap 4: De besliscommissie

De besliscommissie beslist of studiepunten worden toegekend. De besliscommissie kijkt daarvoor in eerste instantie naar de ingevulde zelfevaluatie, het advies van de SLB'er en het door de student geschreven en SLB'er geaccordeerde gespreksverslag. Indien mogelijk neemt de besliscommissie op basis van die documenten een beslissing over het toekennen van de studiepunten van dat semester. Indien gewenst kan de besliscommissie ook de door afzonderlijke feedbackgevers gegeven feedback inzien.

De besliscommissie vult het beslissingsformulier in. Op dit formulier staat het oordeel van de besliscommissie. Dit oordeel wordt uitgedrukt in

- 'zeer onder niveau' (de beoogde bekwaamheidseisen worden [nog] niet beheerst op het gewenste niveau)
- 'onder niveau' (de beoogde bekwaamheidseisen worden [nog] niet geheel beheerst op het gewenste niveau)
- 'op niveau' (de student beheerst de beoogde bekwaamheidseisen op het gewenste niveau)
- 'boven niveau' (de student beheerst de beoogde bekwaamheidseisen op meer dan het gewenste niveau)
- 'zeer boven niveau' (de student overstijgt het gewenste niveau in hoge mate)

Daarnaast staat op het formulier of je minor 2 al dan niet behaald hebt. Er zijn twee opties:

1. Behaald: het volledig aantal studiepunten behorende bij minor 2 wordt toegekend (30 EC – toetscode 22B-Mi2-SBO)
2. Niet behaald: er worden geen studiepunten toegekend, maar er moeten een of meerdere remediëringsactiviteiten worden uitgevoerd.

Herkansing/ remediëring

Als de besliscommissie heeft besloten om geen studiepunten toe te kennen, moeten er een of meerdere remediëringsactiviteiten worden uitgevoerd. Je gaat in gesprek met je SLB'er over de wijze waarop je deze remediëringsactiviteit(en) gaat uitvoeren.

Na afronding van deze remediëringsactiviteit(en), doorloop je stap 1 t/m 3 nogmaals.

Tussentijdse zelfevaluatie en tussentijds advies

Om je zo goed mogelijk te begeleiden naar het beslismoment, vindt halverwege het semester een tussentijds moment plaats waarop jij een tussentijds zelfevaluatieformulier invult en opstuurt naar je SLB'er, waarna je SLB'er een advies formuleert waarover jullie in gesprek gaan. Ook van dat gesprek maak je een gespreksverslag. Uiteraard is dit advies en gesprek gericht op je

ontwikkeling richting het beoogde eindniveau en niet op de beslissing over de mate waarin je het eindniveau beheerst.

6 Activiteiten

In onderstaand overzicht zie je welke bekwaamheidseisen en leerdoelen bij welke activiteit aan de orde komen:

		Kind- portrette n	Groeps- portret	Leerkracht- portret	Vrije ruimte	Essay passend onderwijs	Integratie theorie en praktijk	Werkplek- leren
BHE 3.1	Leerdoel a						X	
	Leerdoel b							
BHE 3.2	Leerdoel a							
	Leerdoel b							
	Leerdoel c							
	Leerdoel d						X	
BHE 3.3	Leerdoel a							
	Leerdoel b	X						
	Leerdoel c						X	
	Leerdoel d							
BHE 3.4	Leerdoel a							
	Leerdoel b	X						
	Leerdoel c							X
	Leerdoel d							X
BHE 3.5	Leerdoel a							
	Leerdoel b						X	
	Leerdoel c							
	Leerdoel d			X				
BHE 3.6	Leerdoel a		X					
	Leerdoel b	X	X	X				
BHE 3.7	Leerdoel a	X	X	X				
	Leerdoel b	X	X	X				
	Leerdoel c	X						
BHE 3.8	Leerdoel a	X	X	X				
	Leerdoel b							X
	Leerdoel c							
	Leerdoel d			X	X			X
BHE 3.9	Leerdoel a						X	
	Leerdoel b			X		X		X
	Leerdoel c						X	X
	Leerdoel d							
BHE 3.10	Leerdoel a	X	X			X		
	Leerdoel b					X		
	Leerdoel c							
	Leerdoel d	X	X			X		
	Leerdoel e		X					
BHE 3.11	Leerdoel a							
	Leerdoel b							X
	Leerdoel c							
	Leerdoel d						X	

In deze minor gaat het erom dat je aan de bekwaamheidseisen, zoals die in deze studiegids beschreven staan, voldoet binnen de context van de keuzeminor: s(b)o. Om deze bekwaamheidseisen te behalen vraag je feedback op activiteiten die jij hebt gedaan binnen deze context. Het is van belang dat je activiteiten uitvoert op het niveau van eind jaar 3.

6.1 De kindplannen

Inhoud activiteit: de kindplannen

De activiteit 'de kindplannen' is de startactiviteit van deze minor.

1. Je schrijft twee kindplannen op basis van geijkte onderzoeksmiddelen, zoals: observaties, bestuderen van het ontwikkelingsperspectief (OPP), leerlingvolgsystemen, toetsen, kinddossiers, gesprekken met kinderen/mentor/ouders, relevante literatuur, etc.
2. Je verzamelt kindmaterialen om de ontwikkeling van de leerlingen inzichtelijk te maken.
3. Op basis van de specifieke onderwijsbehoeften maak je twee kindplannen; je beschrijft welke consequenties de plannen hebben voor jouw handelen.
4. Je vergelijkt de twee kindplannen met elkaar op basis van het transactioneel model.

De plannen worden geschreven in vaktaal, vanuit meerdere perspectieven, met nuancering en vanuit opvoedingsoptimisme. Je wordt hierbij ondersteund tijdens de colleges pedagogiek.

1. Het kindplan (2 stuks)

Je schrijft twee afzonderlijke kindplannen die je na voltooiing met elkaar vergelijkt.

1. Een kindplan ontstaat door de kindkenmerken te beschrijven vanuit een transactioneel kader. Je laat zien dat je het specifieke kind in zijn onderwijs- en leefcontext hebt leren kennen en begrijpen. Je beschrijft hoe het kind omgaat met groepsgenoten, professionals, ouders, etc. Op deze wijze krijgt de lezer een goed beeld van hoe het kind functioneert binnen zijn onderwijs-, groeps- en thuissituatie en de vrijetijdsbesteding. Door gebruik te maken van onderzoeksmiddelen ga je informatie vergaren om een kindplan te ontwikkelen dat als basis dient voor jouw pedagogisch en didactisch handelen. In het plan wijdt je ook een gedeelte aan het taal- en rekenonderwijs. Je raadpleegt hiervoor verschillende bronnen, zoals: eigen waarnemingen (observaties), het perspectief van de betrokkenen (gesprekken), schriftelijke verslagen (bijv. kinddossier) en (vak)literatuur. Je verzamelt kindmaterialen om de ontwikkeling van de leerlingen inzichtelijk te maken en aan te tonen hoe jouw handelen hier invloed op heeft gehad.

Het portret resulteert in een conclusie dat zich richt op:

- een verantwoorde beschrijving over wat het kind nodig heeft op sociaal-emotioneel gebied en bij taal en rekenen. Dit doe je zo specifiek mogelijk in de formulering van specifieke onderwijsbehoeften. Dit onderbouw je met verschillende theoretische bronnen.
- de consequenties die de specifieke onderwijsbehoeften hebben voor jouw leerkracht handelen op het gebied van interactie, didactiek en klassenmanagement. Je concludeert hoe je het beste kunt omgaan met het kind en wat je daarbij te ontwikkelen hebt. Je koppelt hieraan persoonlijke leerdoelen en passende pedagogische en didactische voornemens. Ook voor taal en rekenen.

Op een van de kindplannen vraag je feedback van de mentor en op het andere kindplan vraag je feedback van de docent pedagogiek. De docent geeft jou ook feedback op de vergelijking van de twee kindplannen.

2. Vergelijking van de kindplannen (2 stuks)

Na voltooiing van de twee kindplannen ga je ze met elkaar vergelijken. Je vergelijkt de twee kindplannen op basis van het transactioneel model. Je beschrijft de verschillen en overeenkomsten tussen twee systemen waarin de kinderen leven. Je kan diverse verklaringen vinden voor de verschillen en overeenkomsten op basis van theoretische inzichten.

Vorm

Drie verslagen: kindplan 1, kindplan 2, vergelijking kindplannen. Elk verslag bevat een duidelijke structuur en voldoet aan de eisen die gesteld zijn in het taalbeleid van de IPABO.

Feedbackgevers

Leerdoelen die passen bij de kindplannen (suggestie)

Mentor: VD 3.3b; PB 3.8a; PB 3.8b

Docent: VD 3.4b; PB 3.7a,b,c; PB 3.8a; BPB 3.10b,e

Leerdoelen die passen bij de vergelijking van de twee kindplannen (suggestie)

PB 3.7a,b,c; BPB 3.10b,e

Bekwaamheidseisen en leerdoelen

Bij deze activiteit ligt de nadruk op de volgende bekwaamheidseisen en leerdoelen:

BHE	Leerdoel	Hoe doe je dat bijvoorbeeld?
VD 3.3	(b) De student stemt vakinhoud en leerdoelen op een adequate wijze op elkaar af.	(b) Je past jouw didactische handelen aan op de onderwijsbehoefte van de leerling en verantwoordt dit in het kindportret.
VD 3.4	(b) De student integreert leer- en onderwijstheorieën en vakdidactiek in de eigen onderwijspraktijk.	(b) Je geeft een beschrijving hoe jij de leerstof laat aansluiten bij de onderwijsbehoefte van de leerling.
PB 3.7	(a) De student verantwoordt zijn of haar pedagogische handelen vanuit pedagogische theorieën en methodieken.	(a) Je sluit de kindportretten af met het benoemen van diverse kwaliteiten en onderwijsbehoeften van de kinderen.
PB 3.7	(b) De student verantwoordt zijn of haar pedagogische handelen vanuit ontwikkelingstheorieën.	(b) Je geeft door middel van het kindportret aan welke pedagogische aanpak je gaat hanteren bij de leerling op basis van ontwikkelingstheorieën.
PB 3.7	(c) De student verantwoordt zijn of haar pedagogische handelen vanuit gedragswetenschappelijke theorieën.	(c) Je geeft door middel van het kindportret aan welke pedagogische aanpak je gaat hanteren bij de leerling op basis van gedragswetenschappelijke theorieën.
PB 3.8	(a) De student heeft zicht op de ontwikkeling en leefomgeving van de leerlingen.	(a) Bestudeer wat er kenmerkend is in de ontwikkelingsfase van de leerling. Geef een beeld van de leefwereld van de leerling.
PB 3.8	(b) De student stemt zijn of haar pedagogische handelen af op de leerlingen en de groep.	(b) Je schrijft twee onderbouwde kindportretten op basis van het transactioneel model.
BPB 3.10	(b) De student betreft meerdere perspectieven in zijn of haar systematische, onderzoeksmatige aanpak van een probleem of ambitie.	(b) Door gebruik te maken van verschillende onderzoeksmethodieken doe je een onderzoek naar het leven van de leerling.
BPB 3.10	(e) De student verbindt conclusies aan de verzamelde en geanalyseerde gegevens.	(e) Je schrijft twee onderbouwde kindportretten op basis van het transactioneel model.

Verplichte (en eventueel facultatieve) literatuur

Verplichte literatuur:

- Rigter, J. & Van Hintum, M. (2015). *Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen*. Bussum: Coutinho.
- Verstegen, R. & Lodewijk, H.P.B. (z.d.). *Interactiewijzer. Analyse en aanpak van interactieproblemen in professionele opvoedingssituaties*. Assen: Van Gorcum.

Aanbevolen:

- Simonsen, B. & Myers, M. (2015). *PBS in de klas. Verbeter je klassenmanagement met praktische gedragsinterventies*. Huizen: Pica.

Aanbevolen artikelen:

Vanuit pedagogiek, Nederlands en rekenen-wiskunde krijgen jullie digitaal diverse artikelen aangereikt naar aanleiding van de bijeenkomsten.

Werkvormen

(Verhouding tussen face-to-face onderwijs (hc, wc, PLG, etc.) en digitaal. Wanneer maatregelen vanuit de overheid daarom vragen kan het zijn dat eerder geplande face-to-face contactmomenten online doorgang moeten vinden)

Hoorcolleges, werkcolleges, PLG.

6.2 Het groepsportret

Inhoud activiteit: het groepsportret

De activiteit 'het groepsportret' nodigt jou uit om:

1. een groepsportret te schrijven op basis van geijkte onderzoeksmiddelen, zoals: observaties, leerlingvolgsystemen, toetsen, kinddossiers, gesprekken met kinderen/mentor/ouders, relevante literatuur, etc.
2. de specifieke onderwijsbehoeften van de groep in kaart te brengen
3. te beschrijven welke consequenties het portret heeft voor jouw handelen
4. jouw groep te bespreken tijdens de leerkracht-groepsbespreking in een plg-bijeenkomst

a. Het groepsportret

Het groepsportret ontstaat door de groepskenmerken te beschrijven op basis van de interactionele benadering. Je beschrijft bijvoorbeeld de grootte van de groep, waarom het een positieve/negatieve groep is, de onderlinge groepsrollen en –posities en concrete veel voorkomende interactiepatronen. De geraadpleegde theorie hiervoor is gericht op groepsdynamiek.

Ook noem je kwaliteiten en terugkerende gouden momenten van de groep. Evenals de buikpijnmomenten. Op deze wijze krijgt de lezer een goed beeld hoe de groep functioneert.

Het groepsbeeld is een beeldend 'verhaal' waarin je vertelt wie de groep is. Je raadpleegt hierbij verschillende bronnen, zodat het verhaal getuigt van een multi-perspectieve en interprofessionele benadering.

Het portret resulteert in:

- een verantwoorde beschrijving van wat de groep nodig heeft op sociaal-emotioneel gebied en bij activiteiten. Mogelijk kan je hierbij ook de input van het vak drama gebruiken. Je betreft hierbij de basisbehoeften: relatie en autonomie.
- de consequenties die de specifieke onderwijsbehoeften hebben voor jouw leerkracht handelen op het gebied van interactie, didactiek en klassenmanagement. Je concludeert hoe je het beste kunt omgaan met de groep en wat je daarbij te ontwikkelen hebt. Je koppelt hieraan persoonlijke leerdoelen en passende pedagogische en didactische voornemens.

b. De leerling-groepsleerkrachtbespreking

In de eigen PLG vinden de leerkracht-groepsbesprekingen plaats na een aantal stageweken. Je bereidt je voor door in drie regels de context van wat je wil inbrengen te vertellen. Ook breng je jouw vraagstuk, issue of vraag in. De opbrengst van de bespreking verwerk je in het groepsportret. Je beschrijft wat het je heeft opgeleverd. Wellicht een praktische tip of een andere kijk op de situatie?

Ook verwoord je welk aandeel je hebt gehad in de bespreking, daaraan koppel je eigen kwaliteiten en aandachtspunten. En verwoord je hoe je hiermee rekening houdt in jouw stage. Voeg de notulen als bijlage bij dit groepsportret.

Vorm

Een verslag van het groepsportret, met de verwerking van de leerkracht-groepsbespreking. Het verslag bevat een duidelijke structuur en voldoet aan de eisen die gesteld zijn in het taalbeleid van de IPABO.

Feedbackgevers

Leerdoelen die passen bij het groepsportret (suggestie)

Mentor: PB 3.6b; PB 3.8b; BPB 3.10b,e; BPB 3.11a

PLG: kind-groepsbespreking: PB 3.7a, b, c; PB 3.8b; BPB 3.11a

Bekwaamheidseisen en leerdoelen		
Bij deze activiteit ligt de nadruk op de volgende bekwaamheidseisen en leerdoelen:		
BHE	Leerdoel	Hoe doe je dat bijvoorbeeld?
PB 3.6	(b) De student realiseert een pedagogisch klimaat dat bijdraagt aan de ontwikkeling van leerlingen tot zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen in de samenleving.	(a) Je schrijft een onderbouwd groepsportret op basis van dynamische/interactieve principes.
PB 3.7	(a) De student verantwoordt zijn of haar pedagogische handelen vanuit pedagogische theorieën en methodieken.	(a) Je sluit het groepsportret af met het benoemen van diverse kwaliteiten en onderwijsbehoeften van de groep.
PB 3.7	(b) De student verantwoordt zijn of haar pedagogische handelen vanuit ontwikkelingstheorieën.	(b) In welke ontwikkelingsfase bevinden de meeste leerlingen uit jouw stageklas zich. Beschrijf hoe jij hiermee rekening houdt in jouw groep.
PB 3.7	(c) De student verantwoordt zijn of haar pedagogische handelen vanuit gedragswetenschappelijke theorieën.	(c) Bestudeer een gedragsvraagstuk op groepsniveau en onderbouw jouw handelen op basis van gedragswetenschappelijke theorieën.
PB 3.8	(b) De student stemt zijn of haar pedagogische handelen af op de leerlingen en de groep.	(b) Je schrijft een onderbouwd groepsportret op basis van dynamische/interactieve principes.
BPB 3.10	(b) De student betreft meerdere perspectieven in zijn of haar systematische, onderzoeksmatige aanpak van een probleem of ambitie.	(b) Doe onderzoek en maak gebruik van onderzoeksinstrumenten om het functioneren van de groep in kaart te brengen.
BPB 3.10	(e) De student verbindt conclusies aan de verzamelde en geanalyseerde gegevens	(e) Je schrijft een groepsportret op basis van het transactioneel model.

Verplichte (en eventueel facultatieve) literatuur
<p>Verplichte literatuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rigter, J. & Van Hintum, M. (2015). <i>Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jongeren</i>. Bussum: Coutinho. • Verstegen, R. & Lodewijk, H.P.B. (z.d.). <i>Interactiewijzer. Analyse en aanpak van interactieproblemen in professionele opvoedingssituaties</i>. Assen: Van Gorcum. <p>Aanbevolen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Simonsen, B. & Myers, M. (2015). <i>PBS in de klas. Verbeter je klassenmanagement met praktische gedragsinterventies</i>. Huizen: Pica. <p>Aanbevolen artikelen: Vanuit pedagogiek, Nederlands en rekenen-wiskunde krijgen jullie digitaal diverse artikelen aangereikt naar aanleiding van de bijeenkomsten.</p>

Werkvormen

(Verhouding tussen face-to-face onderwijs (hc, wc, PLG, etc.) en digitaal. Wanneer maatregelen vanuit de overheid daarom vragen kan het zijn dat eerder geplande face-to-face contactmomenten online doorgang moeten vinden)

Hoorcolleges, werkcolleges, PLG.

Bijzonderheden

Geen.

6.3 Het leerkrachtportret

Inhoud activiteit: het leerkrachtportret

Het leerkrachtportret
 Het leerkrachtportret heeft vele betekenissen. In deze keuzeminor is het leerkrachtportret in eerste instantie een persoonlijke digitale map met een logboek, waarin je de eigen professionele ontwikkeling zichtbaar maakt. Je hebt vrijheid in hoe je jouw leerkrachtportret inricht en uiteindelijk presenteert. Maak er een mooi persoonlijk verhaal van, waarbij de onderstaande doelstellingen richtinggevend zijn.

Het leerkrachtportret bestaat uit een eerlijke reflectie op het eigen leraarschap.

- Wie jij bent als leerkracht? Hoe ben jij zo geworden? (persoonlijke en professionele achtergrond).
- Welke kwaliteiten heb je je in de loop van de tijd/je leven ontwikkeld? Hoe benut jij deze? Wat wil je nog (verder) ontwikkelen? En hoe doe je dat en heb je dat gedaan tijdens deze minor? En tijdens je stage in het s(b)o?
- Welke invloed hebben de kindplannen en het groepsportret gehad. Welke consequenties hebben deze opdrachten gehad voor jouw leerkrachthouding en -vaardigheden? En welke inzichten heb je opgedaan? En welke invloed heeft de vrije ervaringsruimte gehad?
- Hoe en wat heb je geleerd in jouw PLG?
- Welke theorie heeft jouw aangesproken en waarom? Welke consequentie heeft dat gehad voor jou?

Het logboek
 Het logboek kun je zien als een gestructureerd notatieblok, waarin je al je aantekeningen en andere verzamelingen, zoals foto's, in bewaart. Je start het logboek direct na de eerste bijeenkomst. Het eerste dat je erin kunt plaatsen zijn jouw aantekeningen uit de eerste bijeenkomst.

Vorm

Aan het eind van de minor presenteert je jouw leerkrachtportret. Je bent vrij om zelf de vorm te kiezen van deze presentatie.

Feedbackgevers

Leerdoelen die passen bij het leerkrachtportret (suggestie)
 Mentor: PB 3.6a en PB 3.8b
 Medestudent: PB 3.8b
 Docent: PB 3.7a, b, c; 3PB 3.9a
 Student van een ander PLG: BPB 3.9c

Bekwaamheidseisen en leerdoelen

Bij deze activiteit ligt de nadruk op de volgende bekwaamheidseisen en leerdoelen:

BHE	Leerdoel	Hoe doe je dat bijvoorbeeld?
PB 3.6	(a) De student realiseert een veilig ondersteunend en stimulerend	(a) Geef in het leerkrachtportret aan hoe jij in samenwerking met collega's groepsoverstijgende activiteiten hebt georganiseerd.

	leerklimaat in samenwerking met collega's.	
PB 3.7	(a) De student verantwoordt zijn of haar pedagogische handelen vanuit pedagogische theorieën en methodieken; of (b) de student verantwoordt zijn of haar pedagogische handelen vanuit ontwikkelingstheorieën; of (c) de student verantwoordt zijn of haar pedagogische handelen vanuit gedragswetenschappelijke theorieën	(a) Geef door middel van opmerkelijke momenten aan op welke wijze jij pedagogische theorieën en methodieken hebt ingezet om sturing te geven aan je pedagogisch handelen. (b) Geef typerende voorbeelden van leerlingen waarbij het handelen van de leerling afwijkt van jouw verwachting op basis van ontwikkelingstheorieën. (c) Doe een onderzoek naar gedrag in je stagegroep en laat zien dat de gedragswetenschappelijke theorieën jouw pedagogisch handelen gestuurd.
PB 3.8	(b) De student stemt zijn of haar pedagogische handelen af op de leerlingen en de groep.	(b) Beschrijf op welke manieren jij rekening hebt gehouden met de onderwijsbehoefte van het individu en van de groep en op welke wijze dit jouw pedagogisch handelen heeft beïnvloed.
BPB 3.9	(a) De student onderbouwt de gemaakte keuzes met betrekking tot het werken aan de eigen professionele ontwikkeling.	(a) In de vrije ruimte heb je de gelegenheid om te investeren in je eigen professionele ontwikkeling door zelf op zoek te gaan naar stageplekken om kennis en ervaring op te doen binnen het domein jeugd.
BPB 3.9	(c) De student geeft sturing aan de eigen ontwikkeling door gebruik te maken van reflectief leren.	(c) Bestudeer de theorie over reflecteren en geef aan in hoeverre jij in staat bent om reflectie in te zetten als middel om tot ontwikkeling te komen.

Verplichte (en eventueel facultatieve) literatuur
<p>Verplichte literatuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rigter, J. & Van Hintum, M. (2015). Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen. Bussum: Coutinho. • Verstegen, R. & Lodewijk, H.P.B. (z.d.). Interactiewijzer. Analyse en aanpak van interactieproblemen in professionele opvoedingssituaties. Assen: Van Gorcum. <p>Aanbevolen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Simonsen, B. & Myers, M. (2015). PBS in de klas. Verbeter je klassenmanagement met praktische gedragsinterventies. Huizen: Pica. <p>Aanbevolen artikelen: Vanuit pedagogiek, Nederlands en rekenen-wiskunde krijgen jullie digitaal diverse artikelen aangereikt naar aanleiding van de bijeenkomsten.</p>

Werkvormen (Verhouding tussen face-to-face onderwijs (hc, wc, PLG, etc.) en digitaal. Wanneer maatregelen vanuit de overheid daarom vragen kan het zijn dat eerder geplande face-to-face contactmomenten online doorgang moeten vinden)
PLG, werkplek, werkcolleges.

6.4 De vrije ervaringsruimte

Inhoud activiteit: de vrije ervaringsruimte
<p>De vrije ervaringsruimte   Bedrijven zoals Google geven hun werknemers 20% van hun werktijd de ruimte om met iets anders dan hun dagelijkse werkzaamheden bezig te zijn. In deze vrije ruimte krijgen werknemers alle ruimte om nieuwe dingen te ontwikkelen of zich te verdiepen in onderwerpen die zij interessant vinden.</p> <p>Geïnspireerd door het bedrijfsleven krijg je binnen deze minor ook vrije ruimte. In de vrije ruimte mag je één of meerdere zinvolle activiteiten organiseren en uitvoeren, die bijdragen aan jouw professionele ontwikkeling. Het doel van de vrije ervaringsruimte is om hele andere ervaringen op te doen. Om vervolgens deze ervaringen te overdenken en te bezien hoe deze bijdragen aan jouw persoonlijke, professionele ontwikkeling als leerkracht in het speciaal (basis)onderwijs.</p> <p>De vrije ruimte vindt plaats buiten de opleiding en stageklas. Hiervoor wordt één dag in de week vrij geroosterd. Dit onderdeel van de minor vraagt pro-activiteit, want je zoekt zelf een plek en je schrijft zelf een planning en leerplan.</p> <p>Je overtuigt dat de uitgevoerde betekenisvolle ervaring(en) buiten de stageklas en opleiding heeft/hebben bijgedragen aan de professionele ontwikkeling als leerkracht (speciaal) (basis)onderwijs.</p>

Vorm
<p>Pitch: halverwege periode 11 pitch je jouw plan voor de vrije ruimte.   Gedurende het semester houd je jouw leerdoelen, reflectie en ervaringen bij.</p> <p>Pecha kucha: halverwege periode 12 presenteer je jouw ervaringen en de ontwikkeling die je hebt doorgemaakt tijdens de vrije ruimte. Dit doe je middels een pecha kucha, waarin je duidelijk maakt wat inspirerend en leerzaam voor jou is geweest.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pitch over vrije ruimte plan (halverwege periode 11). • Pecha kucha over resultaten vrije ruimte (halverwege periode 12)

Feedbackgevers
<p>Leerdoelen die passen bij de vrije ruimte (suggestie):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Medestudent: eigen leerdoelen en het vrije ruimte plan (BPB 3.9a) - Docent: pitch over de activiteiten in de vrije ruimte (BPB 3.9a) - Vrije ruimte begeleider: tussentijds feedback (BPB 3.9a) - Docent: pecha kucha (BPB 3.9a) <p>In overleg met de docent zijn er mogelijk ook andere leerdoelen van toepassing.</p>

Bekwaamheidseisen en leerdoelen		
Bij deze activiteit ligt de nadruk op de volgende bekwaamheidseisen en leerdoelen:		
BHE	Leerdoel	Hoe doe je dat bijvoorbeeld?

BPB 3.9	(a) De student onderbouwt de gemaakte keuzes met betrekking tot het werken aan de eigen professionele ontwikkeling.	(a) Ga op zoek naar een eigen gekozen stageplek om kennis en ervaring op te doen om een beter en breder beeld te krijgen van de leerling in het speciaal (basis)onderwijs.
---------	---	--

Verplichte (en eventueel facultatieve) literatuur

De student leest literatuur gerelateerd aan de inhoud van de vrije ruimte. De bronnen dienen hbo-waardig te zijn, wetenschappelijk onderbouwde bronnen.

Werkvormen
(Verhouding tussen face-to-face onderwijs (hc, wc, PLG, etc.) en digitaal. Wanneer maatregelen vanuit de overheid daarom vragen kan het zijn dat eerder geplande face-to-face contactmomenten online doorgang moeten vinden)

Werkcolleges, PLG, stage, zelfstudie, naar eigen invulling.

Suggesties voor vrije keuzedeel

Reis naar Marokko
 Er is in april/mei 2024 (exacte data nader te bepalen) voor 6-8 studenten een mogelijkheid om voor 2 weken te werken in het SBO in Marokko. Je komt terecht bij stichting Ibtissama die onderwijs verzorgt aan ZMLK te Ouarzazate, een middelgrote stad in zuid Marokko. Zij hebben een eigen instituut waar je ook zult verblijven. Er wordt lesgegeven aan 5 klassen kinderen met uiteenlopende uitdagingen en van verschillende leeftijden.
 Je gaat 2 weken werken aan een project aldaar. Het thema dat centraal zal staan wordt pas voorafgaand aan het bezoek bepaald in samenwerking met Dr. M. de Jonge, hoogleraar Orthopedagogiek aan de Universiteit van Leiden. Zij sluit namelijk aan bij dat wat er op dat moment het meest gewenst is door Ibtissama. Zelf is zij ook tijdens het project aanwezig en zal samen met een iPabo docent de begeleiding van de studenten op zich nemen. In 2023 was het thema Taalstimulering door het werken met prentenboeken in de groep.
 Naast verdere ontwikkeling van alle basisvaardigheden als aankomend leraar, zul je je ook professionaliseren op de 5 domeinen van ICOM (Internationale Competenties, KU Leuven). Te weten:
 Persoonlijke groei
 Intercultureel competentie
 Taalvaardigheid
 Internationale betrokkenheid
 Internationale vakkennis

Mocht je interesse hebben, dan kun je contact opnemen met Bureau Internationalisering van de iPabo. Je kunt langskomen op hun kantoor of mailen naar internationalisering@ipabo.nl. Zij kunnen je ook in contact brengen met studenten die deze ervaring in het verleden hebben opgedaan om erachter te komen wat het voor hen betekend heeft.

Stichting Nour is in Nederland opgezet door Dr. M. de Jonge en faciliteert (in samenwerking met heel veel andere organisaties) onderwijs en professionalisering bij Ibtissama.

Meer weten? Kijk eens op:
[Stichting Nour – Kennis delen is kansen scheppen](#)

Social Justice

Gelijke kansen: bijna iedereen vindt het wel belangrijk. Nadat meerdere onderwijsorganisaties al eerder aandacht vroegen voor de toenemende ongelijkheid in Nederland werd het met de documentaireserie 'Klassen' voor iedereen duidelijk hoe ongelijk kansen in ons land zijn verdeeld. Maar hoewel bijna iedereen het thema belangrijk vindt, is niet iedereen het eens over wat nu precies het probleem is en hoe we dat kunnen oplossen. Wil je de problemen echt bij de wortel aanpakken, dan is het belangrijk om ook de structuren te zien die ongelijkheid veroorzaken. In dit vrijekeuzeonderdeel gaan we met elkaar verkennen wat structurele ongelijkheid is en wat onze rol is als leraren en lerarenopleiders in het bestrijden hiervan. Aan de hand van onder andere literatuur, podcasts, spel en een community walk door Amsterdam komen we in aanraking met verschillende vormen van ongelijkheid in de samenleving en het onderwijs, en reflecteren we op onze eigen rol in het tegengaan of juist (onbedoeld) voortzetten hiervan. We eindigen met een kleine opdracht die aansluit bij de minor die je volgt.

Met het vrijeruimteproject werk je in elk geval aan de bekwaamheidseisen "Pedagogisch bekwaam 3.7" en "Brede professionele basis 3.9". Het vak beslaat 3EC en is daarmee voldoende om je hele vrije ruimte op te vullen. De docenten in dit vrijekeuzeprogramma zijn Zena Bani, Holger de Nooij, Monique Leygraaf en Nina Hosseini. De lessen zullen plaatsvinden in Amsterdam, maar studenten uit Alkmaar zijn ook van harte welkom om aan te sluiten.

Dit vak is onderdeel van Nina Hosseini's promotieonderzoek naar op social justice gericht opleidingsonderwijs. Als je je aanmeldt voor dit project zullen we je daarom om toestemming vragen om een aantal gesprekken en opdrachten binnen het project in geanonimiseerde vorm te gebruiken voor onze dataverzameling. Dit is niet verplicht. Wil je meer weten? Stuur dan een mailtje naar Zena (z.bani@ipabo.nl) of Monique (m.leygraaf@ipabo.nl). Let op: we hebben slechts plek voor 15-20 studenten, dus meld je op tijd aan! Als jouw minor geen vrije ruimte heeft maar je wel graag mee wilt doen met het vak, stuur ons dan even een mailtje.

6.5 Het essay Passend onderwijs

Inhoud activiteit: het essay passend onderwijs

Het essay

Het essay (van ca. 3000 woorden) daagt je uit om over de schutting van het Nederlands (passend) onderwijssysteem te kijken om zo een kritische blik op dit systeem te vormen.

In jouw PLG verdiep je je in de doelstelling, uitgangspunten en verschijningsvormen van het Passend onderwijs in Nederland. Daarnaast verdiepen jullie je hoe passend/inclusief onderwijs in het buitenland is vormgegeven en welke succesvolle initiatieven daar plaatsvinden. Dit beschrijven jullie in het gezamenlijke (theoretische) deel van het essay.

Als je eenmaal zicht hebt op de overeenkomsten en verschillen beredeneer je hoe het onderwijs van één van de twee gekozen kinderen uit de activiteit 'de portretten' er in een land naar keuze uit zou zien. Welk initiatief uit dat land kan bijdragen aan het welbevinden en de betrokkenheid van één van twee kinderen? Dit initiatief werk je uit in een betoog: Een pleidooi voor internationaal initiatief gericht op passend onderwijs waar het Nederlands onderwijs wat aan zou hebben. Dit beschrijf je in het individuele gedeelte van het essay. Ook blik je terug op het proces van het schrijven van dit essay.

Concreet zou je de volgende doelstellingen kunnen aantonen:

1. De PLG maakt een beredeneerde keuze voor een land voor de vergelijking in het essay.
2. De PLG geeft de (inhoudelijke) essentie weer van het literatuuronderzoek.
3. De student (individueel) maakt een beredeneerde keuze voor een internationaal initiatief.
4. De student maakt een koppeling tussen de bestudeerde literatuur en/of het initiatief en het Nederlandse onderwijs.

Vorm

Het essay bevat een duidelijke structuur en voldoet aan de eisen die gesteld zijn in het taalbeleid van de IPABO.

- Het verslag voldoet aan de eisen zoals geformuleerd in het taalbeleid van Hogeschool IPABO.
- Het essay bevat de volgende onderdelen: inleiding, vergelijkende literatuurstudie en een koppeling van het kindportret, conclusie en aanbevelingen.
- Er is een bijlage toegevoegd met een reflectie op het proces.
- Omvang maximaal 3000 woorden (excl. literatuurlijst en bijlagen).

Feedbackgevers

Leerdoelen die passen bij de essay passend onderwijs (suggestie)

BPB 3.9c; BPB 3.10 b, c, e

In overleg met de docent zijn er mogelijk ook andere leerdoelen van toepassing.

Bekwaamheidseisen en leerdoelen

Bij deze activiteit ligt de nadruk op de volgende bekwaamheidseisen en leerdoelen:

BHE	Leerdoel	Hoe doe je dat bijvoorbeeld?
BPB 3.9	(c) De student geeft sturing aan de eigen ontwikkeling door gebruik te maken van reflectief leren.	(c) Je reflecteert op de specifieke deelname binnen je onderzoeksgroep
BPB 3.10	(b) De student betreft meerdere perspectieven in zijn of haar systematische, onderzoeksmatige aanpak van een probleem of ambitie.	(b) Jullie beargumenteren als studiegroep de keuze voor een land voor de vergelijking in het essay. (b) Je maakt een koppeling tussen de bestudeerde literatuur en het Nederlandse onderwijs.
BPB 3.10	(c) De student verzamelt op een betrouwbare wijze gegevens om tot een antwoord op de onderzoeksvraag dan wel deelvragen te komen.	(c) Jullie geven als studiegroep in het theoretisch gedeelte van de informatieverzameling weer welke relevante informatie verkregen is vanuit de literatuurstudie.
BPB 3.10	(e) De student verbindt conclusies aan de verzamelde en geanalyseerde gegevens.	(e) Je doet op basis van bestudeerde literatuur een aanbeveling voor het Nederlandse beleid op Passend onderwijs.

Verplichte (en eventueel facultatieve) literatuur

Facultatieve literatuur over passend/inclusief onderwijs in Nederland wordt aangeboden tijdens de bijeenkomsten Nederlands en pedagogiek. Daarnaast gaat de student zelf opzoek naar relevante literatuur, aangaande passend/inclusief onderwijs in een buitenland.

Werkvormen

(Verhouding tussen face-to-face onderwijs (hc, wc, PLG, etc.) en digitaal. Wanneer maatregelen vanuit de overheid daarom vragen kan het zijn dat eerder geplande face-to-face contactmomenten online doorgang moeten vinden)

Hoorcolleges, werkcolleges, PLG.

Bijzonderheden

Geen

6.6 Werkplekieren

Inhoud activiteit: werkplekieren

De s(b)o-stage

Je loopt in periode 11 en 12 twee dagen per week stage binnen het s(b)o. De stagedagen zijn in principe de donderdag en de vrijdag. Er zijn geen vaste activiteiten aangegeven, omdat iedere stageplek en student uniek is.

Het streven is twee studenten per stageschool. Op deze wijze is het mogelijk om ook van elkaar te leren, door samen voor te bereiden, bij elkaar te kijken, samen activiteiten uit te voeren, etc.

De activiteiten en eigen leer-/ontwikkelingsdoelen zijn leidend voor de activiteiten in de stage. We raden je aan om jezelf de tijd te geven om je te oriënteren en te wennen. Houd er ook rekening mee dat de kinderen uit jouw stage ook deze behoeften waarschijnlijk hebben.

Stageplan

In plaats van verplichte activiteiten stel je een eigen stageplanning en stageplan op in samenspraak met jouw mentor, medestudenten en opleider. In het stageplan staan je leerdoelen en een daarop afgestemd activiteitenplan. Je maakt een keuze uit de leerdoelen uit hoofdstuk 3. Voor ieder leerdoel formuleer je in jouw stageplan indicatoren die je je eigen wil maken.

Je evalueert het stageplan halverwege het semester samen met jouw mentor en in een driegesprek met een opleider. Naar aanleiding van de evaluatie stel je het plan bij en/of kies je nieuwe leerdoelen. Deze nieuwe doelstellingen werk je uit tot een tweede stageplan voor periode 12.

Tussentijdse feedback en reflectie

Halverwege het semester evalueer je samen met je mentor jouw functioneren. Dit doe je aan de hand van het stageplan. Samen gaan jullie na op welke wijze er is voldaan aan de gekozen doelen en activiteiten. Via Scorion vul je samen met jouw mentor een reflectie in op de door jou geformuleerde leerdoelen. Dit verzend je naar de opleider die bij jou op stagebezoek komt (met in de bijlage het stageplan, inclusief samenvatting van het reflectiegesprek met de mentor). Tijdens het stagebezoek wordt in een driegesprek jouw ontwikkeling besproken, samen met mentor en opleider. Jij hebt een leidende rol in dit gesprek. Het gesprek wordt afgerond door de opleider die feedback geeft op jouw leerdoelen via Scorion. De opleider geeft daarbij aan of een vervolg gesprek eind periode 12 van toepassing is.

De afronding van de stage

De eindbeoordeling wordt gedaan door de mentor (en waar nodig opleider). Aan het eind van de stage in periode 12 vindt er een gesprek plaats tussen jou en jouw mentor op basis van het stageplan. Je verzendt een feedbackformulier via Scorion naar jouw mentor waar de leerdoelen instaan (met in de bijlage het stageplan, inclusief samenvatting van het reflectiegesprek met mentor). Jouw mentor geeft vervolgens via Scorion een eindbeoordeling.

Vorm

Begin periode 11:

- De student stelt een stageplan op in overleg met mentor en kiest daarvoor drie leerdoelen (een vakinhoudelijke, een didactische en een pedagogische).

Eind periode 11:

- De student bespreekt adhv het stageplan zijn/haar ontwikkeling met mentor en vult een reflectie in.
- De student stuurt dit stageplan uiterlijk drie werkdagen voor het driegesprek via Scorion naar de opleider.
- Tijdens het driegesprek (student, mentor, opleider) licht de student de eigen ontwikkeling toe adhv het stageplan.
- De opleider geeft feedback via Scorion op de leerdoelen en geeft daarbij aan of een gesprek eind periode 12 van toepassing is.

Begin periode 12:

- De student stelt samen met de mentor een nieuw stageplan op.

Eind periode 12:

- De student voert een eindgesprek met de mentor op basis van het stageplan. Hierin heeft de student een leidende rol. De student vat in het stageplan dit reflectiegesprek samen en levert dit document via Scorion in bij de mentor. De mentor geeft via Scorion een eindbeoordeling.

Feedbackgevers

Leerdoelen die passen bij het werkplekleren (suggestie)
 Mentor, opleider, PLG: stageplan (BPB 3.9a)
 Mentor: tussentijds feedback gesprek (VD 3.4c; BPB 3.9c; BPB 3.9d)
 Mentor en opleider: eindgesprek (VD 3.4d; PB 3.8c; BPB 3.11c)

Bekwaamheidseisen en leerdoelen

Bij deze activiteit ligt de nadruk op de volgende bekwaamheidseisen en leerdoelen:

BHE	Leerdoel	Hoe doe je dat bijvoorbeeld?
VD 3.4	(c) De student zet op een onderbouwde wijze (digitale) leermiddelen in op de eigen onderwijspraktijk.	(c) Je kan passende leermiddelen inzetten die aansluiten op de behoeften van de (verschillende) leerlingen.
VD 3.4	(d) De student kan het onderwijs op de eigen onderwijspraktijk op adequate wijze evalueren en beoordelen.	(d) Je kan het onderwijs op de eigen onderwijspraktijk op adequate wijze evalueren en beoordelen.
PB 3.8	(c) De student stemt zijn of haar pedagogische handelen af op andere professionals die bij de leerlingen betrokken zijn.	(c) Je onderhoudt professionele contacten die betrekking hebben op de zorg van de leerlingen (leerlingenzorg).
BPB 3.9	(a) De student onderbouwt de gemaakte keuzes met betrekking tot het werken aan de eigen professionele ontwikkeling.	(a) Je kan aspecten benoemen die bepalend zijn geweest voor de 'positieve' communicatie en de coöperatieve sfeer in de groep. (a) Je kan aspecten benoemen die tot een veilige leeromgeving in de groep hebbengeleid. (a) Je kan persoonlijke en professionele leerdoelen benoemen en de ontwikkeling hierin gedurende deze stageperiode in het s(b)o beschrijven en van concrete voorbeeldenvoorzien.

BPB 3.9	(c) De student geeft sturing aan de eigen ontwikkeling door gebruik te maken van reflectief leren.	(c) Je geeft tijdens het gesprek uit jezelf inhoudelijk toelichting op de verschillende reflectiecriteria. (c) Je gebruikt tijdens het gesprek relevante vaktaal bij het verwoorden en beargumenteren van de reflectiecriteria.
BPB 3.9	(d) De student beoordeelt hoe zij of hij zelf sturing heeft gegeven aan de eigen professionele ontwikkeling.	(d) Je geeft aan welke vaardigheden, die je in het basisonderwijs hebt ontwikkeld, je hebt ingezet in het s(b)o.
BPB 3.11	(c) De student neemt initiatief voor de communicatie over de schoolontwikkeling.	(c) Je kan zijn eigen werkconcept vergelijken met de ontwikkelingen en achterliggende onderwijsvisie van zijn stageschool.

Verplichte (en eventueel facultatieve) literatuur
Geen

Verantwoording studielast
Werkplekieren: 252 uur

Werkvormen (Verhouding tussen face-to-face onderwijs (hc, wc, PLG, etc.) en digitaal. Wanneer maatregelen vanuit de overheid daarom vragen kan het zijn dat eerder geplande face-to-face contactmomenten online doorgang moeten vinden)
Werkplekieren

6.7 Integratie theorie en praktijk

Inhoud activiteit: Integratie theorie en praktijk

In dit studieonderdeel maak je kennis met de manier waarop je rekenen in kunt zetten en daarnaast hoe drama jou kan helpen om kinderen te benaderen in jouw onderwijspraktijk in het S(B)O.

Rekenen-wiskunde:

We gaan op zoek naar kansen om te werken aan de rekenontwikkeling van de individuele kinderen, uitgaande van hun mogelijkheden. Het rekengesprek is hierbij een belangrijk diagnostisch middel. Hiermee kan je goed inzicht krijgen in de individuele ontwikkeling van het kind. Aan de hand van een serie activiteiten ga je ontdekken wat de waarde van het rekengesprek is in jouw onderwijssituatie. De uitkomsten van het rekengesprek geven informatie over 'de zone der naaste ontwikkeling' en geven daarmee ook richting aan de volgende stap in de ontwikkeling.

Drama:

Je gaat bij drama met jouw eigen inbreng aan de slag om meer zicht te krijgen op de verschillende situaties waarin jij je op jouw stage bevindt en hoe je daarmee om kunt gaan. We zetten dramatechnieken in om verschillende handelingsalternatieven te ontwikkelen. Daarnaast is er een voorlichting van iemand uit de praktijk.

Vorm

Rekenen: Activiteiten werk je schriftelijk uit. Een deel van de activiteiten presenteer je in de lessen.

Drama: Je doet actief mee in de lessen en brengt casussen in en doet mee met de werkvormen.

Feedbackgevers

Leerdoelen die passen bij integratie theorie en praktijk (suggestie)
BPB 3.9c; BPB 3.10 b, c, e

In overleg met de docent zijn er mogelijk ook andere leerdoelen van toepassing.

Bekwaamheidseisen en leerdoelen rekenen-wiskunde

Bij deze activiteit ligt de nadruk op de volgende bekwaamheidseisen en leerdoelen:

BHE	Leerdoel	Hoe doe je dat bijvoorbeeld?
VI 3.2	(d) De student kan de leerdoelen onderbouwen vanuit de opbouw van het curriculum en doorlopende leerlijnen.	(d) Je kan op basis van de informatie uit het diagnostische rekengesprek passende rekenactiviteiten aanbieden.
VD 3.3	(c) De student stemt de lesactiviteit af op het niveau en de kenmerken van de leerlingen.	(c) Je kan in een diagnostisch rekengesprek relevante informatie verzamelen over de rekenwiskundeontwikkeling van een leerling.

VD 3.5	(b) De student kan onderwijs op basis van voortgangsinformatie evalueren en bijstellen.	(b) Je bent in staat om te reflecteren op het effect van de aangeboden ondersteuning.
BPB 3.9	(d) De student beoordeelt hoe zij of hij zelf sturing heeft gegeven aan de eigen professionele ontwikkeling.	(d) Je bent in staat om te reflecteren op je eigen groei.

Bekwaamheidseisen en leerdoelen drama

Bij deze activiteit ligt de nadruk op de volgende bekwaamheidseisen en leerdoelen:

BHE	Leerdoel	Hoe doe je dat bijvoorbeeld?
3.1	(a) De student overziet theoretische achtergronden bij de leerstof van het primaire onderwijs en past dit op adequate wijze toe	(a) In de aanpassingen van het bestaande dramaonderwijs kun je de onderbouwen met behulp van 'Kijk op spel'.
VD 3.3	(c) De student stemt de lesactiviteit af op het niveau en de kenmerken van de leerlingen.	(c) Je past een bestaande methodeles aan op de ondersteunings/ leerbehoefte van je groep en je kan dit concreet onderbouwen.
BPB 3.9	(b) De student evalueert de mate waarin anderen hebben kunnen bijdragen aan de eigen professionele ontwikkeling.	(b) Je bent nieuwsgierig en betrokken bij het onderwijs en van daaruit ben je in staat om open te staan voor ideeën van anderen en voor handelingsalternatieven.
BPB 3.9	(d) De student beoordeelt hoe zij of hij zelf sturing heeft gegeven aan de eigen professionele ontwikkeling.	(d) Je bent in staat om te reflecteren op je eigen groei.

Verplichte (en eventueel facultatieve) literatuur

- Verplicht:**
- Aangereikte artikelen
- Facultatief:**
- Simonsen & Myers, (2015), PBS in de klas, Verbeter je klassenmanagement met praktische gedragsinterventies.
  - Verstegen, R. & Lodewijks, H.P.B. (z.d.) De interactiewijzer.
  - Roos van Leary
  - Nooij, H de, (2017), 'Kijk op Spel' druk 4.
  - 'Creëer en leer'/DRAMA (portaal/afdelingen/creëer en leer)

Werkvormen
(Verhouding tussen face-to-face onderwijs (hc, wc, PLG, etc.) en digitaal. Wanneer maatregelen vanuit de overheid daarom vragen kan het zijn dat eerder geplande face-to-face contactmomenten online doorgang moeten vinden)

Hoorcolleges, werkcolleges, PLG.

7 Feedbackmomenten

In de lessen maken we samen een planning om de individuele feedbackmomenten in te plannen voor de verschillende activiteiten die je uitvoert.

Week nr	Soort week	Feedback op BHE:	Feedback van:*	Opmerkingen
6	Lesweek			
7	Stageweek	Stageplan (eigen leerdoelen opstellen)	Mentor, slb-er, plg	
8	Voorjaarsvakantie			
9	Lesweek	Plan vrije ruimte (BPB 3.9a)	Medestudent	
10	Lesweek			
11	Lesweek	Pitch vrije ruimte (BPB 3.9s)	Medestudent en slb-er	
12	Stageweek			
13	Lesweek	Kindgroepsbespreking (BPB 3.11a)	In PLG	
14	Lesweek	Groepsportret	Docent pedagogiek	
15	Lesweek	Kindplan 1	Mentor of docent pedagogiek	
16	Lesweek	Tussentijdse evaluatiegesprekken	Slb-er	
17	Lesweek	Tip: vraag je begeleider in de vrije ruimte om tussentijdse reflectie	Begeleider vrije ruimte	
18	Meivakantie			
19	Lesweek	Kindplan 2	Mentor of docent	
20	Lesweek	Kindvergelijking	Docent	
21	Stageweek			
22	Lesweek			
23	Lesweek	Pecha kucha vrije ruimte	Slb-er	
24	Stageweek			
25	Lesweek	Presentaties leerkrachtportretten	Slb-er en medestudenten	
26	Toetsweek	Zelfevaluatie; advies; gesprek SLB'er; verzoek besliscommissie		
27	Toetsweek			
28	Mogelijkheid extra stage			
29	Mogelijkheid extra stage			
30	ZOMERVAKANTIE			

* = per BHE mag je maximaal 5 leerdoelen aankruisen voor feedback

** = Keuze uit: docent IPABO / student / werkveld / overig

NB: Lesweek = ma t/m wo IPABO – do vr stage

BHE	Minimum aantal ingevulde feedbackformulieren	Waarvan x aantal door feedbackgever y	Waarvan x aantal door feedbackgever z
BHE 3.1			
BHE 3.2			
BHE 3.3			
BHE 3.4			
BHE 3.5			
BHE 3.6			
BHE 3.7			
BHE 3.8			
BHE 3.9			
BHE 3.10			
BHE 3.11			

Bijlagen

Bijlage 1: Landelijke bekwaamheidseisen

Bekwaamheidseisen Hogeschool IPABO

Deze bekwaamheidseisen zijn gebaseerd op de landelijke bekwaamheidseisen (Bussemaker, 2017). Deze geven toetsbare eindeisen voor het vak leraar basisonderwijs en geven de (minimale) bekwaamheid weer waar studenten aan het eind van de opleiding over dienen te beschikken. In de onderstaande tabel is aangegeven welke eisen er op Hogeschool IPABO aan het eind van het betreffende jaar moeten worden beheerst. In sommige gevallen betreft dit voor verschillende jaren dezelfde bekwaamheidseis.

Periode	Jaar 1 Opleidingsbekwaam	Jaar 2 Minorbekwaam	Jaar 3 Werkplekbekwaam	Jaar 4 Startbekwaam
VAKINHOUDELIJK BEKWAAM (VI)				
1	VI 1.1 De aanstaande leerkracht beheerst van alle leergebieden de leerstof van de aangeboden leeractiviteiten.	VI 2.1 De aanstaande leerkracht staat boven de leerstof van de leeractiviteiten gericht op het behalen van de kerndoelen van het primair onderwijs en kent de theoretische achtergronden daarvan.	VI 3.1 De aanstaande leerkracht staat boven de leerstof van de leeractiviteiten gericht op het behalen van de kerndoelen en de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen van het primair onderwijs, en kent de theoretische achtergronden daarvan.	VI 4.1 De aanstaande leerkracht staat boven de leerstof van het basisonderwijs, gericht op het behalen van de kerndoelen en de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen van het primair onderwijs, kent de theoretische achtergronden daarvan, en houdt zijn vakkennis- en kunde actueel.
2	VI 1.2 De aanstaande leerkracht kan de leerstof samenstellen, kiezen of bewerken op dusdanige wijze dat de leerlingen die kunnen leren en kunnen begrijpen wat de relevantie van de leerstof is voor het dagelijks leven.	VI 2.2 De aanstaande leerkracht gebruikt kennis van leerlijnen om de leerstof in samenhang samen te stellen, te kiezen of te bewerken op zo'n wijze dat de leerlingen die kunnen leren en kunnen begrijpen wat de relevantie van de leerstof is voor het dagelijks leven.	VI 3.2 De aanstaande leerkracht overziet de opbouw van het curriculum en de doorlopende leerlijnen en kan de leerstof in samenhang samenstellen, kiezen of bewerken op zo'n wijze dat de leerlingen die kunnen leren en kunnen begrijpen wat de relevantie van de leerstof is voor het dagelijks leven.	VI 4.2 De aanstaande leerkracht overziet de opbouw van het curriculum en de doorlopende leerlijnen en kan de leerstof in samenhang samenstellen, kiezen of bewerken op zo'n wijze dat de leerlingen die kunnen leren en kunnen begrijpen wat de relevantie van de leerstof is voor het dagelijks leven en het vervolgonderwijs.

Periode	Jaar 1 Opleidingsbekwaam	Jaar 2 Minorbekwaam	Jaar 3 Werkplekbekwaam	Jaar 4 Startbekwaam
VAKDIDACTISCH BEKWAAM (VB)				
3	VD 1.3 De aanstaande leerkracht stelt leerdoelen bij de vakinhoud en kan deze afstemmen op het niveau en de kenmerken van de doelgroep.	VD 2.3 De aanstaande leerkracht vertaalt de vakinhoud zodanig dat een duidelijke relatie aanwezig is tussen de leerdoelen, het niveau en de kenmerken van zijn leerlingen, en de inzet van verschillende methodieken en middelen.	VD 3.3 De aanstaande leerkracht vertaalt de vakinhoud zodanig dat een duidelijke relatie aanwezig is tussen de leerdoelen, het niveau en de kenmerken van zijn leerlingen, en de inzet van verschillende methodieken en middelen.	VD 4.3 De aanstaande leerkracht vertaalt de vakinhoud zodanig dat een duidelijke relatie aanwezig is tussen de leerdoelen, het niveau en de kenmerken van de individuele leerling en de inzet van verschillende methodieken en middelen.
4	VD 1.4 De aanstaande leerkracht herkent verschillende leer- en onderwijstheorieën, vakdidactische werkvormen en (digitale) leermiddelen.	VD 2.4 De aanstaande leerkracht kan samenhangende leeractiviteiten koppelen aan kennis van verschillende leer- en onderwijstheorieën, vakdidactiek, (digitale) leermiddelen en evalueren en beoordelen van onderwijs.	VD 3.4 De aanstaande leerkracht kan zijn onderwijspraktijk koppelen aan kennis van verschillende leer- en onderwijstheorieën, vakdidactiek, (digitale) leermiddelen en evalueren en beoordelen van onderwijs.	VD 4.4 De aanstaande leerkracht kan zijn onderwijspraktijk baseren op kennis van verschillende leer- en onderwijstheorieën, vakdidactiek, (digitale) leermiddelen en evalueren en beoordelen van onderwijs.
5	VD 1.5 De aanstaande leerkracht kan leeractiviteiten voorbereiden, uitvoeren en evalueren.	VD 2.5 De aanstaande leerkracht kan samenhangende leeractiviteiten voorbereiden, uitvoeren en evalueren, gebruikt hierbij voortgangsinformatie en kan zijn didactische aanpak onderbouwen.	VD 3.5 De aanstaande leerkracht kan onderwijs voorbereiden, uitvoeren en evalueren, op basis van voortgangsinformatie en kan zijn didactische aanpak analyseren en bijstellen.	VD 4.5 De aanstaande leerkracht kan onderwijs voorbereiden, uitvoeren en evalueren op basis van voortgangsinformatie en kan zijn didactische aanpak en handelen analyseren, bijstellen en ontwikkelen.

Periode	Jaar 1 Opleidingsbekwaam	Jaar 2 Minorbekwaam	Jaar 3 Werkplekbekwaam	Jaar 4 Startbekwaam
PEDAGOGISCH BEKWAAM (PB)				
6	<p>PB 1.6 De aanstaande leerkracht werkt tijdens de uitvoering van zijn leeractiviteiten aan een veilig ondersteunend en stimulerend leerklimaat.</p>	<p>PB 2.6 De aanstaande leerkracht kan, in afstemming met collega's, werken aan een veilig ondersteunend en stimulerend leerklimaat waarmee hij bijdraagt aan de ontwikkeling tot zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen in de samenleving.</p>	<p>PB 3.6 De aanstaande leerkracht kan, in samenwerking met collega's en andere professionals, een veilig ondersteunend en stimulerend leerklimaat realiseren waarmee hij bijdraagt aan de ontwikkeling tot zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen in de samenleving.</p>	<p>PB 4.6 De aanstaande leerkracht kan met een professionele, ontwikkelingsgerichte werkwijze en in samenwerking met collega's en andere professionals een veilig ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen realiseren waarmee de aanstaande leerkracht bijdraagt aan de ontwikkeling tot zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen in de samenleving.</p>
7	<p>PB 1.7 De aanstaande leerkracht herkent pedagogische theorieën en methodieken, ontwikkelingstheorieën passend bij de doelgroep.</p>	<p>PB 2.7 De aanstaande leerkracht kan zijn pedagogisch handelen koppelen aan pedagogische theorieën en methodieken, ontwikkelings-theorieën en gedragswetenschappelijke theorieën.</p>	<p>PB 3.7 De aanstaande leerkracht kan zijn pedagogisch handelen verantwoorden op basis van pedagogische theorieën en methodieken, ontwikkelingstheorieën en de gedragswetenschappelijke theorieën.</p>	<p>PB 4.7 De aanstaande leerkracht kan zijn pedagogisch handelen verantwoorden op basis van pedagogische theorieën en methodieken, ontwikkelingstheorieën en de gedragswetenschappelijke theorieën.</p>

Periode	Jaar 1 Opleidingsbekwaam	Jaar 2 Minorbekwaam	Jaar 3 Werkplekbekwaam	Jaar 4 Startbekwaam
PEDAGOGISCH BEKWAAM (PB)				
8	<p>PB 1.8 De aanstaande leerkracht kan zijn pedagogisch handelen afstemmen op de groep.</p>	<p>PB 2.8 De aanstaande leerkracht kan zijn pedagogisch handelen afstemmen op de leerlingen en de groep en kan dit handelen afstemmen op en verantwoorden naar de leerlingen.</p>	<p>PB 3.8 De aanstaande leerkracht kan zijn pedagogisch handelen afstemmen op de leerlingen en de groep en kan dit handelen afstemmen op en verantwoorden naar de leerlingen, ouders en anderen die vanuit hun professionele verantwoordelijkheid bij de leerlingen betrokken zijn.</p>	<p>PB 4.8 De aanstaande leerkracht kan zijn pedagogisch handelen afstemmen op de individuele leerlingen en de groep en kan dit handelen afstemmen op en verantwoorden naar de leerlingen, ouders en anderen die vanuit hun professionele verantwoordelijkheid bij de leerlingen betrokken zijn.</p>
BREDE PROFESSIONELE BASIS (BPB)				
9	<p>BPB 1.9 De aanstaande leerkracht werkt aan zijn eigen ontwikkeling door op basis van eigen leer- en ontwikkelingsdoelen gebaseerd op de eigen ontwikkelbehoefte en maakt hierbij gebruik van reflectief leren (mentor/coach, medecursisten/ opleidingsdocenten).</p>	<p>BPB 2.9 De aanstaande leerkracht toont verantwoordelijkheid voor zijn eigen ontwikkeling door te werken aan eigen leer- en ontwikkelingsdoelen gebaseerd op de eigen ontwikkelbehoefte en maakt hierbij gebruik van reflectief leren (mentor/coach, medecursisten/ opleidingsdocenten).</p>	<p>BPB 3.9 De aanstaande leerkracht toont verantwoordelijkheid voor zijn eigen ontwikkeling door te werken aan eigen leer- en ontwikkelingsdoelen gebaseerd op de eigen ontwikkelbehoefte en maakt hierbij gebruik van reflectief leren (mentor/coach, medecursisten/ opleidingsdocenten).</p>	<p>BPB 4.9 De aanstaande leerkracht toont verantwoordelijkheid voor zijn eigen ontwikkeling door te werken aan eigen leer- en ontwikkelingsdoelen gebaseerd op de eigen ontwikkelbehoefte en maakt hierbij gebruik van reflectief leren (collega's/ medecursisten/ opleidingsdocenten/ andere professionals).</p>

Periode	Jaar 1 Opleidingsbekwaam	Jaar 2 Minorbekwaam	Jaar 3 Werkplekbekwaam	Jaar 4 Startbekwaam
BREDE PROFESSIONELE BASIS (BPB)				
10	<p>BPB 1.10 De aanstaande leerkracht heeft een nieuwsgierige houding, stelt zichzelf vragen en zoekt naar antwoorden vanuit verschillende perspectieven.</p>	<p>BPB 2.10 De aanstaande leerkracht heeft een onderzoekende houding en verzamelt vanuit verschillende perspectieven gegevens en kan hier voorlopige conclusies aan verbinden.</p>	<p>BPB 3.10 De aanstaande leerkracht kan op systematische wijze, met geëigende methoden en vanuit verschillende perspectieven gegevens verzamelen en analyseren en kan hier conclusies aan verbinden.</p>	<p>BPB 4.10 De aanstaande leerkracht maakt flexibel gebruik van een onderzoeksproces: formuleert een beantwoorbare onderzoeksvraag en verzamelt systematisch, met geëigende methoden en vanuit verschillende perspectieven data om deze onderzoeksvraag te beantwoorden, hanteert passende methodes van analyse en kan daar conclusies aan verbinden.</p>
11	<p>BPB 1.11 De aanstaande leerkracht toont verantwoordelijkheid in communicatie en samenwerking.</p>	<p>BPB 2.11 De aanstaande leerkracht levert een actieve bijdrage aan de schoolontwikkeling op groepsniveau en toont verantwoordelijkheid in communicatie en samenwerking.</p>	<p>BPB 3.11 De aanstaande leerkracht levert een actieve bijdrage aan de schoolontwikkeling op zowel groeps- als schoolniveau en toont verantwoordelijkheid in communicatie en samenwerking.</p>	<p>BPB 4.11 De aanstaande leerkracht levert een actieve bijdrage aan de schoolontwikkeling op zowel groeps- als schoolniveau en toont verantwoordelijkheid in communicatie en samenwerking met zowel intern als extern betrokkenen van de werkplek.</p>

Nuttige adresgegevens

Website   www.ipabo.nl

Decanaat/Vertrouwenspersonen

Amsterdam: Rob Moggré
e-mail: r.moggre@ipabo.nl

Alkmaar: Ans Koopman
e-mail: a.koopman@ipabo.nl

Examencommissie

e-mail: examencommissie@ipabo.nl

Teamleider: Jenny Schrupf
e-mail: s.schuur@ipabo.nl